

Arkiv: <arkivID><jplD> FA-S00, TI-&13
JournalpostID:
Sakshandsamar:
Dato: 20.04.2023

Saksframlegg

Saksnr.	Uttal	Møtedato
037/23	Alver formannskap	27.04.2023
056/23	Alver kommunestyre	11.05.2023

NOU 2023: 3 mer av alt - raskere. Høyringsuttale

Kommunedirektøren sitt framlegg til vedtak:

Alver kommune sluttar seg til **NOU 2023: 3 Mer av alt - raskare**, med dei merknadane og kommentarane som kjem fram i saka.

Alver formannskap 27.04.2023:

Handsaming:

Framlegg S.Sekkingstad-SP:

Alver kommune meiner at bergvarme og væske-til-vatn som kjelde til energi er lite omtalt i NOU 2023: 3 Meit av alt - raskare, og meiner at potensiale for dette bør utgreiast som ein del av energimiksen.

Framlegget vart samrøystes vedteke.

Framlegg A.Byrknes-KRF:

For å nå ei raskere omstilling både for kommune, næringsliv og innbyggjarar, må ENOVA som verktøy ha meir tilgjengelige midler. Det må bevilges ei høgare ramme til ENOVA slik at fleire kan få tilskot til energieffektive løysingar.

Framlegget vart samrøystes vedteke.

Kommunedirektøren sitt framlegg med tillegg vart samrøystes vedteke.

FO- 037/23 Vedtak:

Alver kommune sluttar seg til **NOU 2023: 3 Mer av alt - raskare**, med dei merknadane og kommentarane som kjem fram i saka med følgjande tillegg:

Alver kommune meiner at bergvarme og væske-til-vatn som kjelde til energi er lite omtalt i NOU 2023: 3 Mer av alt - raskare, og meiner at potensiale for dette bør utgreiast som ein del av energimiksen.

For å nå ei raskere omstilling både for kommune, næringsliv og innbyggjarar, må ENOVA som verktøy ha meir tilgjengelige midler. Det må bevilges ei høgare ramme til ENOVA slik at fleire kan få tilskot til energieffektive løysingar.

Alver kommunestyre 11.05.2023:

Handsaming:

Framlegg frå S.Hauge-AP:

Departementet bed om syn på kommisjonens vurderingar og forslag.

Alver kommune ynskjer å melda tilbake fylgjande:

Energi er ein kritisk samfunnsfunksjon og fellesskapet må ha råderett over den for å kunne sikre innbyggjarar sine behov.

Det bør leggjast til rette for auka utnytting av vasskrafta vi allereie har etablert. Ein må og sjå på skånsam utbygging av våre vassreseerva og områder der utbygging vil ha ein effekt som flomvern. Det er ikkje formålstenleg at vindkraft skattemessig har langt betre vilkår enn vasskraft. Skattenivået på land må harmonisere.

Alver kommune viser til tidlegare vedtak i kommunestyret og seier eit klart nei til vindkraft i våre fjellområde. Det er uklart kva mynde kommisjonen meiner kommunar skal ha i kraft-utbyggingsspørsmål, og kva rolle kommunar har om ein skal å oppnå auka energiproduksjon. Solkraft bør i hovudsak etablerast på tak/veggflater, ved anna plassering må det ikkje beslaglegge areal som kan nyttast til jordbruksareal eller i verdifull natur.

Alver kommunestyre vil ellers påpeike at den pågåande prosessen/forslag til endring i lovverket, mellom regjeringa og stortinget med endringa av lovverket ikkje er levert på. Bestillinga sitt punkt om at søknadsprosessen om bygging av vindkraft og tilhøyrande infrastruktur må inn i plan og bygningslova slik at det Stortinget sitt fleirtal bestilte, må fullførast.

Framlegget vart samrøystes vedteke.

Innstillinga frå formannskapet vart samrøystes veteke

KO- 056/23 Vedtak:

Alver kommune sluttar seg til **NOU 2023: 3 Meir av alt - raskare**, med dei merknadane og kommentarane som kjem fram i saka med følgjande tillegg:

Alver kommune meiner at bergvarme og væske-til-vatn som kjelde til energi er lite omtalt i NOU 2023: 3 Meir av alt - raskare, og meiner at potensiale for dette bør utgreiast som ein del av energimiksen.

For å nå ei raskere omstilling både for kommune, næringsliv og innbyggjarar, må ENOVA som verktøy ha meir tilgjengelige midler. Det må bevilges ei høgare ramme til ENOVA slik at fleire kan få tilskot til energieffektive løysingar.

Energi er ein kritisk samfunnsfunksjon og fellesskapet må ha råderett over den for å kunne sikre innbyggjarar sine behov.

Det bør leggjast til rette for auka utnytting av vasskrafta vi allereie har etablert. Ein må og sjå på skånsam utbygging av våre vassreseerva og områder der utbygging vil ha ein effekt som flomvern. Det er ikkje formålstenleg at vindkraft skattemessig har langt betre vilkår enn vasskraft. Skattenivået på land må harmonisere.

Alver kommune viser til tidlegare vedtak i kommunestyret og seier eit klart nei til vindkraft i våre fjellområde. Det er uklart kva mynde kommisjonen meiner kommunar skal ha i kraft-utbyggingsspørsmål, og kva rolle kommunar har om ein skal å oppnå auka energiproduksjon.

Solkraft bør i hovudsak etablerast på tak/veggflater, ved anna plassering må det ikkje beslaglegge areal som kan nyttast til jordbruksareal eller i verdifull natur.

Alver kommunestyre vil ellers påpeike at den pågåande prosessen/forslag til endring i lovverket, mellom regjeringa og stortinget med endringa av lovverket ikkje er levert på. Bestillinga sitt punkt om at søknadsprosessen om bygging av vindkraft og tilhøyrande infrastruktur må inn i plan og bygningslova slik at det Stortinget sitt fleirtal bestilte, må fullførast.

Politisk handsaming

Saka skal til innstilling i formannskapet

Saka skal avgjerast i kommunestyret

SAKSUTGREIING

Saka gjeld

Alver kommune har motteke framlegg til **NOU 2023: 3 Mer av alt – raskere frå**

Olje- og energidepartementet for høyringsinnspel.

Høyringsfrist: 02.05.2023.

Bakgrunn

Energikommisjonen vart oppnemnt av Olje- og energidepartementet den 11. februar 2022 for å kartlegge trongen for energi i Noreg og foreslå økt energiproduksjon mot 2030 og 2050.

Energikommisjonen gav si utgreiing til departementet 1. februar 2023. Utgreiinga

inneheld ulike framlegg til tiltak for å sørge for framleis tilgang på rein og rimeleg kraft til industri og forbrukarar.

Kommisjonen sine framlegg omhandlar blant anna framlegg til tiltak for ein meir effektiv og fleksibel energibruk, for auka kraftproduksjon, raskare og betre saksang, auka nettkapasitet samt organisering for framtidas utfordringar i kraftmarknaden og for forsyningstryggleiken.

I tillegg vurderast kommunane si rolle og ulike vegval framover.

Energikommisjonen sitt mandat er å sjå på det langsiktige perspektivet for norsk energipolitikk.

Kommisjonen er beden om å kartlegge trongen for energi og foreslå auka energiproduksjon, med mål om at Noreg framleis skal ha overskotsproduksjon av kraft, samt at rikeleg tilgang på fornybar kraft framleis skal vere eit konkurransefortrinn for norsk industri.

Nærare om utvalet sin bakgrunn og framlegg til tiltak:

Energikommisjonen er tydeleg på at dersom klimamåla skal nåast, så betyr dette massiv trong for meir fornybar kraft. Nåverande industri basert på fossilt brensel skal gjennom det grønne skiftet, og ny grøn industri skal etablerast. Ny tid krev ein omfattande omlegging av energisystemet, og ifølge kommisjonen har vi dårleg tid og tempoet må aukast vesentleg.

Energikommisjonen mener at vi ikkje handlar raskt nok. Forbruksveksten ventast å bli betydeleg større enn føreliggande planer for auka fornybar kraftproduksjon, og ein kan gå frå ein situasjon med overskot til underskot på kraft i løpet av nokre få år. Konsekvensen er høgare priser, og vil ramme næringsliv, grøn industri og vanlege hushald.

I rapporten ser Energikommisjonen også på moglegheitene for å betre situasjonen, og meiner at vi har vesentlege potensial. Samstundes vert det peika på utfordringane, herunder grunnar til at utbygging har stoppet opp og energieffektiviseringa ikkje har blitt realisert. For eksempel har hensynet til naturen gjort storstilt utbygging av vasskraft uaktuelt og folkeleg motstand har gitt stans i utbygging av vindkraft på land. Videre er det lange *ledetider* i konsesjonshandsaminga av både produksjon og nett, det er uavklarte rammekrav for solkraft, vindkraft på land og vindkraft til havs.

Kommisjonen trekk frem at kraftsektoren i Europa også skal gjennom ein storstilt omstilling. I landa rundt oss skal den fossile kraftproduksjonen avviklast og erstattast av hovudsakeleg uregulert fornybar kraftproduksjon basert på sol og vind. I Noreg vil ikkje omstillinga av kraftsektoren bli like dramatisk, men også Noreg vil få eit betydeleg større innslag av uregulerbar kraft, som for eksempel vind- og solkraft som må produserast når energien er tilgjengeleg. Det er derfor i større grad enn før trong for eit robust kraftsystem, som kan takle kriser i ei verd med meir uregulerbar kraft.

Meir om tiltak

Energikommisjonen har etter ein gjennomgang av utsiktene til auka kraftforbruk i Noreg, kome til at det er grunn til å forvente ein vekst i etterspørselen etter kraft på mellom 21 og 35 terawattimer (TWh) innan 2030. Det er også nyleg presentert nye prognoser som antydar enda større vekst frem mot 2030, heilt opp mot 75 TWh i auka forbruk. Forskjellige prognoser kan skuldast ulike vurderingar om ny grøn

industrietablering, og at ein ikkje veit nok om betydninga av potensialet for energieffektivisering eller energisparing.

Fleirtalet i kommisjonen meiner at Noreg fram mot 2030 bør ha eit mål om 40 TWh ny produksjon frå vasskraft, vindkraft, havvind og solkraft, og eit mål om 20 TWh energieffektivisering. Det årlege norske straumforbruket er for tida på om lag 140 TWh. Til samanlikning var det tre TWh ny produksjon under bygging i fjor, og det er gitt konsesjon til ytterlegare seks TWh.

Energikommisjonen meiner meir kraft, meir nett og meir effektiv energibruk er løysinga på dei langsiktige utfordringane i norsk kraftforsyning, og har i den samanheng kome med ei rekke framlegg til tiltak i rapporten.

Vedrørande meir effektiv og fleksibel energibruk

Kommisjonen har formulert 34 framlegg til konkrete tiltak for å få fortgang på energieffektiviseringa. Hovudgrepet er ein nasjonal handlingsplan for energieffektivisering, med mål og delmål for energieffektivisering og ein tiltakspakke/virkemiddelspakke for å sikre måloppnåing.

Kommisjonen meiner blant anna at:

- Olje- og energidepartementet sin koordinerande rolle i arbeidet må konkretiserast.
- NVE bør stå for relevante analyser, samt følge opp, måle og regelmessig rapportere om resultat, i alle sektorar, ikkje berre i bygg.
- Enova sitt mandat må endrast slik at det omfattar energieffektivisering for alle sektorar.
- Støtteordningane til energieffektivisering som Enova hadde for næringsbygg og bustadbygg bør gjeninnførast.
- For industrien meiner Energikommisjonen at energikartlegging og energirettleiing er eit viktige effektiviseringstiltak.
- Videre utfordrar Energikommisjonen kommunane til å vurdere moglegheitene for, og legge til rette for, samlokalisering av industri som har overskotsvarme og industri som har trong for varme, bl.a. gjennom reguleringsplanar, samarbeid med industriaktørar og energiselskap.
- For framdrift i effektivisering av bygningsmassen meiner kommisjonen at det må gjennomførast eit nasjonalt effektiviseringsløft for bustader, fleirbustadhus og yrkesbygg med ein tiltaksperiode på 7 år (til 2030).
- Energikrava for nybygg i byggt teknisk forskrift må skjerpast generelt. Men kommisjonen peikar også på at byggt teknisk forskrift må endrast slik at den gjev insentiv til å bruke varmepumper og andre energieffektive løysningar til oppvarming og solenergi for eigenproduksjon av straum og lagring av energi.

Vedrørande fjernvarme, bioenergi og varmepumper

Energikommisjonen peikar på trongen for å ta i bruk lokale ressursar som kan brukas til varme, for eksempel fjernvarme distribuert frå datasentre, kloakk og avfallsvarme.

Kommisjonen foreslår blant anna:

- At kommunane må ta eit heilskapleg ansvar for å avwege kva som er hensiktsmessig varmeløysing i ulike områder.
- Reguleringsane av fjernvarme må tilpassast for å sikre at sluttbrukarane sine interesser blir ivareteke og at den opnar for innovative løysningar.
- Reguleringsane må sjåast i samanheng med krava til fleksible oppvarmingsløysingar i byggt teknisk forskrift.
- Energimerking i bygg må utformast slik at den ikkje motverker utnytting av overskotsvarme.

Vedrørande auka kraftproduksjon, herunder vasskraft, vindkraft på land, vindkraft til havs, solkraft og kjernekraft.

Energikommisjonen er klar på at energieffektivisering ikkje er tilstrekkeleg, og at det er trong for meir kraft. Kjelder til ny fornybar energi må vurderast, men må vurderast opp mot å ivareta naturen og internasjonale forpliktingar.

Kommisjonen foreslår blant anna:

- At skatte- og avgiftspolitikken må innrettast slik at den både bidreg til at lønsame investeringar vert gjennomført, og at fordeling av skatteinntektene vert opplevd rettferdig.
- Når det gjelder vasskraft tek fleirtalet i kommisjonen til orde for ein avtaleløysning mellom kraftprodusentane og myndigheitene for å løyse ut 7 TWh ny vasskraft innan 2030. Avtalen må forplikte staten til ein prioritering ved sakshandsaminga i NVE og Statnett.
- Når det gjeld vindkraft på land peikar kommisjonen på at dette er den produksjonsforma som har lågast kostnad per produsert kWh, og som kan ha kort realiseringstid. Dermed kan energikjelda spele ein sentral rolle for å oppretthalde eller styrke kraftbalansen fram mot 2030.
- Sentrale tiltaksforslag her er at vertskommunane vert gjevne auka medverknad i vindkraftsaker gjennom plan- og bygningslova, herunder kartlegging av mindre anlegg som nærvind, økonomiske fordeler for kommunen for utbygging, og tilrettelegging for vindkraft gjennom kommuneplanen sin arealdel.
- Når de gjeld vindkraft til havs er kommisjonen tydeleg på at ein må forsere framdrifta. Fleirtalet mener at utbygging av botnfast havvind i første fase bør utvidast frå 1,5 GW til 3 GW. Vindkraft til havs må raskt komme i gang, miljøkonsekvensar bør tidleg kartleggast og det bør leggjast ein langsiktig og heilskapleg plan både for havvind og havnett. I starten bør staten inngå langsiktige kontraktar med utbyggjarane.
- Når det gjeld solkraft peikar kommisjonen på at dette er ei energikjelde som kan etablerast raskt. Hovudbodskapen i rapporten er at reguleringa må tilpassast den raske utviklinga.

Det må arbeidast ut ein strategi for solkraft på bygg som må sjåast i samanheng med byggesakshandsaming og krav i teknisk byggeforskrift til nye og rehabiliterte bygg. Strategien må som hovudregel legge til rette for områdeløysingar og deling av lokalprodusert straum og energilagring. For solkraft på bygg må det vidare vurderast å innføre krav om prosentdel eigenproduksjon av energi på nye bygg, med mogelegheiter for unnatak. Vidare vert det foreslått at unnatak frå søknadsplikt i plan- og bygningslova for bygningar må utvidast til å gjelde fleire bygg og solkraftanlegg. For bakkemontert solkraft meiner kommisjonen at det må leggjast til rette for etablering av nye, innovative kombinasjonsløysingar for arealbruk som f.eks. kombinasjon av karbonbinding med solenergiproduksjon, og at etablering bør støttast av offentleg finansiert forskning. Videre må systemet for konsesjonssøknader for bakkemontert solkraft forenklast, og søknadshandsaminga må intensiverast. Kommisjonen meiner det bør vurderast om kommunane kan få delegert mynde til å godkjenne bakkemonterte solkraftanlegg opp til ein viss størrelse.

Når det gjelder kjernekraft meiner kommisjonen at dette ikkje er ei løysing for Noreg endå, men at ein bør følge med på utviklinga.

Vedrørande raskare og betre saksgang

Energikommisjonen peiker på lange *ledetider* som ein vesentleg flaskehals for å få bygd ut ny produksjon og naudsynt nettkapasitet raskt. Fleirtalet meiner at det overordna målet må vere at konsesjons- og sakshandsaming av kraft- og nettutbygging vert forenkla og stramma inn med mål om å halvere sakshandsamingstida.

Kommisjonen foreslår blant anna:

- At NVE må oppdatere rettleiarar for konsesjonssaker og stille krav til tiltakshavar sitt forarbeid og kontakt med aktuelle interesser i forkant av innsending av meldingar og konsesjonssøknader.

- Sertifiseringsordning for miljøkartleggingar må vurderast.
- Det vert vidare foreslått å innføre prioritert rekkefølge i handsaminga av søknader, at konsesjonsprosessen bør tilpassast sakene sitt omfang, og det i større grad må etablerast parallelle prosesser.
- Større ansvar for tiltakshavar, med tidlegare konsultasjon, utgreiingsprogram og høyring.
- Innføring av tidsfristar for sakshandsaminga, krav til statusrapportering og styrking av sakshandsamingskapasiteten i NVE og OED er også foreslått.
- Forenkling ved klagehandsaming av NVE sine konsesjonsvedtak.
- Utvikling av digitale løysingar og støttesystem til konsesjonshandsaming, samt måling og evaluering av myndigheitene sin tidsbruk.

Vedrørande auka nettkapasitet

Strømnettutvalget har tidlegare tilrådd tiltak for å redusere ledetida, utnytte noverande nett betre og fremme ein meir samfunnsøkonomisk rasjonell nettutvikling. Energikommisjonen sluttar seg til forslaga, men ønsker å gå lengre då ein meiner at trongen for auka nettkapasitet ikkje kan løysast gjennom meir effektiv utnytting av noverande nett alene.

Kommisjonen foreslår blant anna:

- At det i områder med eksisterande infrastruktur, kan skje utbygging av nett i forkant av at dei konkrete forbruksplanane har materialisert seg.
- Det bør vurderast å redusere krava til reserve (N-1) for nettselskapa, slik at dei kan tildele meir kapasitet til kundane utan å bygge ut nye anlegg.
- Eit fleirtal av kommisjonen sine medlemmer foreslår i tillegg at gjeldande nettregulering må vurderast slik at regulering i langt større grad gir insentiv for utbygging. Utbygging bør heller skje i forkant enn i etterkant.
- Statnett sitt mandat må gjerast tydelegare for å støtte opp under dei overordna samfunnsmåla, slik at dei kan ligge i forkant med nettinvesteringar. Det vert vist til at det er prosessane i forkant av bygging av nye nettanlegg som tek det meste av tida i nettutviklingsprosjekt, og ikkje byggetid i seg sjølv.

Forslag til organisering for framtidens utfordringar

I rapporten er det presisert at sjølve organiseringa og styringa av kraftsektoren er avgjerande for å lykkast med å utnytte felles kraftressursar på ein god måte. Energikommisjonen ser ikkje grunn til å endre den eksisterande rolledelinga i norsk kraftsektor. Det inneberer at myndigheitene legg rammeføresetnader, medan produsentar og konsumentar tek sine avgjersle om produksjon, investering og forbruk på sjølvstendig grunnlag.

- Om markedet sitt behov uttaler kommisjonen blant anna at det er trong for å vurdere om ein i større grad skal skjerme forbrukaren og næringslivet mot dei største prissvingingane, for eksempel ved å legge betre til rette for langsiktige avtaler, samtidig som ein sikrar insentiva til straumsparing.
- Om handel med utlandet uttaler kommisjonen blant anna at når konsesjonstida for ein utanlandsforbinding går ut, bør det gjerast ein vurdering av om det er i samfunnet sin interesse at den skal fornyast, på same måte som ved vurderinga av nye kabelforbindelsar. Videre må trongen for nye kabel- og eventuelt hybridforbindelsar utgreiast sett i lys av dei norske interessene.
- Handsaminga av mellomlandsforbindelsar mellom Noreg og andre nordiske land bør ifølgje rapporten vurderast å flyttast frå NVE til OED, for å sikre politisk forankring.

Forslag til tydeliggjering av kommunane si rolle

I rapporten står det at kommunane er nærast til å sikre innsikt i tilgangen på lokale energikjelder og overskotsvarme. Kommunane må difor involverast og gjerast ansvarlege på ein tydelegare måte for utviklinga i energibruken. Det vert peika på at ein av vår tids største hindre for å få til auka kraftproduksjon, og da særleg for vindkraft på land, er mangel på folkeleg og lokal oppslutning.

Kommisjonen meiner blant anna at:

- Samfunnskontrakten mellom storsamfunnet og dei berørte lokalsamfunn som vår vasskrafthistorie

- er bygd på, bør først vidare, men tilpassast framtidens vasskraftutbygging.
- Ein auka del av inntektene frå vindkraft til staten frå det enkelte vindkraftanlegg skal tilfalla den berørte kommunen.
- Det bør opprettast eit nasjonalt kompetansesenter for kommunane som skal være brukarfinansiert.

Alle tiltaka står punktvis omtalt i rapporten, det vert difor vist til forslaga til tiltak i sin heilskap på side 11-23 i rapporten.

VURDERING OG TILRÅDINGAR

Framlegg til høyringsuttale frå Alver kommune:

Alver kommune meiner etter ein gjennomgang av rapporten i *NOU:3 Mer av alt raskere* at Energikommisjonen har laga eit godt rammeverk for det vidare arbeidet med det norske kraftsystemet. Alver kommune ser positivt på at kommisjonen tek til orde for ambisiøse mål, med henholdsvis 20 TWh energieffektivisering innan 2030 og 40 TWh ny fornybar kraftproduksjon innan 2030. Alver kommune deler også kommisjonen sitt synspunkt, om at storstilt energieffektivisering og utbygging av ny, fornybar energi, så skånsam som mogeleg utifrå natur og miljøhensyn, er naudsynt for at norske klimamål skal være truverdige. Vidare støttast hovudsynspunkta om at auka prosesskontroll for kommunane, økonomiske insentiv til utbygging, og styrking av Enova er nødvendige verkemiddel.

Alver kommune stiller seg bak Energikommisjonens klare budskap om at dersom vi skal nå klimamåla og foreta ei omstilling frå industri basert på fossile brensler til ny grøn industri, så haster det med eit taktskifte.

Energieffektivisering

Alver kommune ser positivt på Energikommisjonens sitt fokus på energieffektivisering. Ved energieffektivisering vil trongen for ny energiproduksjon bli mindre enn det aukinga i energiforbruk tilseier, og spare samfunnet for dei ulempene som utbygging av ny energiproduksjon gjev. Alver kommune støttar kommisjonen sin hovudtilråding om at det må arbeidast ut ein nasjonal og forpliktande handlingsplan med tydelege mål og klargjeringar, og der ansvaret for koordinering er klårt forankra hjå statlege myndigheiter.

Alver kommune vil spesielt trekke frem Energikommisjonens sine tilrådingar for eit nasjonalt energieffektiviseringsløft i bygg, då ein langt på veg deler oppfatninga av at det ligg eit stort potensiale i både nye og i eksisterande bygg. Men då regelverket dei siste åra har bidrege til at nybygg får energieffektive konstruksjonar, har det vore vanskelegare å få løyst ut potensialet for eksisterande bygningsmasse. Alver kommune ser difor i møte framlegga om endringar i byggeteknisk forskrift slik at den gjev insentiv til å nytte varmepumper og andre energieffektive løysningar til oppvarming og solenergi for eigenproduksjon av straum. Det vil i tillegg vere heilt naudsynt med ei gjeninnføring og utviding av støtteordningane til energieffektivisering som Enova hadde for næringsbygg og bustad som foreslått. Det vert registrert at Stortinget i fjor haust vedtok at regjeringa skulle vurdere å gje Enova eit tilleggsmandat om å legge til rette for vesentleg meir energieffektivisering for bedrifter og hushald, og at Enova også må støtte moden teknologi som gjev raske reduksjonar i straumforbruket jf. Innst. 25 S (2022–2023). Alver kommune forventar difor at dette og dei øvrige foreslegne tiltaka for energieffektivisering vert sett raskt i gang.

Til kommisjonen sitt framlegg om ambisiøse mål for den årlege rehabiliteringstakten for offentlege bygg, visast det til at det er eit sentralt prinsipp innan styringa av kommunesektoren at kommunane får kompensert sine meirkostnader som følge av statlege oppgåveendringar, regelendringar og reformer. Alver kommune legg til grunn at eventuelle meirkostnader som vil følge ved gjennomføring av tilrådde tiltak vil kompensast fullt ut.

Tiltak for fjernvarme, bioenergi og varmepumper

Det er vidare klårt at framtidige energisystemet har trong for meir kraft, herunder frå ei rekke ulike fornybare energikjelder og meir lokalproduksjon enn i det systemet ein har i dag. Vestlandet har store energiressursar og produserer store mengder energi, men med unnatak av fossil energi på Mongstad så ligg lite av slikt innanfor Alver kommune sine grenser. Alver kommune har sannsynlegvis hatt eit mindre fokus på storskala energiproduksjon lokalt, samanlikna med mange av dei øvrige kommunane i Vestland.

Når det gjelder energiproduksjon, er det likevel viktig for Alver at det vert lagt til rette for lokal småskala produksjon på ein måte som reduserer trong for ny nettkapasitet, mogeleggjier elektrifisering eller gjev overgang frå bruk av fossil til fornybar energi utan at det går på kostnaden for naturmangfaldet. Alver kommune ønskjer eit større fokus på at det i heile landet er mogeleg å finne lokale ressursar som kan nyttast til

varme, og at desse kan gje gode tilskot til forsyning av kraft dersom ressursane vert utnytta. Alver kommune meiner Energikommisjonen er mindre ambisiøs i omtalen av dei «mindre produksjonsanleggene». Anlegga er viktig for å avlaste nettkapasiteten, og er i tillegg med på å vidareutvikle heilskapen i energisystemet og varmesystema.

Varmepumper er viktige energikjelder, og ifølge NVE sin trendframskriving er det eit høgt potensial for ytterlegare bruk av varmepumpe som energikjelde. Bioenergi som biodrivstoff eller andregenerasjons biodrivstoff er også relevante energikjelder med potensiale. Biogass har sannsynlegvis eit vesentleg potensiale for å auke denne type produksjon, men det krev at både produsentar, distributørar og brukarar blir gjeve rammevilkår og incitament til å investere i anlegg og til å bruke denne energien. Staten bør støtte forskning på produktutvikling og tiltak og prosesser som kan bidra til å betre effektiviteten i utnytting av dei organiske ressursane.

Tiltak for auka kraftproduksjon

Det er klårt at det eksisterer stor trong for meir kraft. Alver kommune ser med interesse på at Energikommisjonen vurderer fleire kjelder til fornybar energi, men også trekk fram utfordringane som lang handsamingstid for ny produksjon, naturvern hensyn, trongen for meir kunnskap, og Noreg sine folkerettslege forpliktingar.

Alver kommune er einig i at vasskraft er heilt sentral i norsk kraftindustri og for forsyningstryggleiken, og det konstaterast at vasskrafta på Vestlandet utgjer ca. 25% av kraftproduksjonen i Noreg. Alver kommune er vidare av den klåre oppfatning av at hensynet til natur- og klima må vere tungtvegande når ein vurderer auka kraftproduksjon frå vasskraft, det vert mellom anna lagt til grunn at verneplan for vassdrag også er oppretthalden i det vidare.

Alver kommune meiner at det kan være eit godt grep å innføre ein avtaleløysing mellom myndigheitene og kraftprodusentane for å utløyse 7 TWh vasskraft innan 2030 for å sette i gang med ny kraftproduksjon raskt. Alver kommune stiller seg imidlertid bak kommisjonsmedlemmet Lundberg sitt synspunkt om at det bør leggest til rette for auka produksjon av regulerbar vasskraft gjennom å modernisere eksisterande kraftverk, og at disse må prioriterast framfor nye kraftverk og utvidingar av eksisterande.

Alver kommune forventar samstundes at erfaringar frå tidlegare utbyggingar, ny teknologi og eit større miljøfokus fører til at det vert stilt store krav til kunnskapsgrunnlaget for nye vasskraftprosjekt som allereie er til handsaming i NVE.

Når det gjelder landvind støttar Alver kommune forslaget om at ein auka del av verdiskapningen bør tilfalle vertskommunen og at kommunane bør være meir proaktive i å legge til rette for vindkraft på overordna nivå, dette med sikte på konfliktavklaring og føreseielegheit for utbyggar og mogelege berørte omeignskommunar. Her har Alver kommune gjort fleire prinsippvedtak, - sjå vedlegg.

Alver kommune er glad for at Energikommisjonen i rapporten tek til orde for nærvind, då ein meiner at dette er eit av fleire tiltak som kan bidra til at områder i større grad kan stå for eigen straumproduksjon utan at det i særleg grad går ut over naturverdiar.

Alver kommune vil spesielt trekke frem solenergi som ei viktig energikjelde i framtida. Som kommisjonen peikar på er dette ei kjelde som truleg vil vere raskare å byggje ut enn vind- og vasskraft, og som har eit stort potensiale i heile landet. Areal på tak og vegger kan nyttast ut til å montere solcellepanel utan nye naturinngrep.

For å auke andelen solenergi krevjast ein uttalt satsing feltet. Alver kommune ser positivt på de føreslegne tiltaka frå Energikommisjonen og imøteser desse, men saknar ytterlegare konkretiseringar. Det trengs støtteordningar nasjonalt og lokalt for alle sorter bygg. I tillegg er det ei utfordring at det i dag er mangel på kunnskap og fagfolk innan feltet solenergi. Regelverket er per i dag ein flaskehals for å oppnå målet om auka bruk av solenergi. Det vert i den samanheng vist til at installasjon av solceller på saltak eller fasadar i dag er søknadspliktige etter plan- og bygningslova. Det ligg ikkje føre heimel for å krevje installasjon av solenergi, heller ikkje gjennom reguleringsplanar, og for bygningar som er freda etter kulturminnelova må det søkast om dispensasjon til fylkeskommunen.

Organisering av kraftsektoren

Alver kommune ser med interesse på kommisjonen sin omtale av organisering av handelen med utlandet. Kommisjonen legg vekt på at det er potensiale for gevinstar ved handel, sjølv om naboland går frå termisk til uregulerbar produksjon, men understrekar at klimaendringane kan bety meir import i tørrår og at det vil være trong for import av billeg vindkraft.

Om roller

Alver kommune er glad for at Energikommisjonen gjennom rapporten anerkjenner dei viktige rollene som kommunane har når det gjeld å legge til rette for fornybar energiproduksjon, overføringsnett, effektiv energibruk og etablering av grøn industri. Alver kommune ser difor frem til å etterkomme kommisjonen sitt ønske om at kommunane skal involverast og vert gjort ansvarleg i større grad når det gjelder utviklinga i energibruken.

Alver kommune stiller imidlertid spørsmål til at fylkeskommunen sin rolle knapt er omtalt i Energikommisjonen sin rapport om utviklinga av det norske kraftsystemet. Fylkeskommunane er regional planmynde og kan også vere eigar av store deler av kraftproduksjonselskap. I rapporten tilrår kommisjonen eit nasjonalt kompetansesenter som mellom annet skal «bidra med støtte i konsesjonshandsaminga av nye vindkraftverk, planlegging og prosesser knytta til lokal energiutnytting, varme frå omgjevnadene, overskotsvarme, samlokalisering av industri og næringsaktørar, samt effektivisering i bygningar og i industrien».

Alver kommune har ikkje innvendingar til at det vert oppretta eit kompetansesenter, men meiner at fylkeskommunane i større grad kan ha ei rolle som regional samfunnsutviklar, og samle kommunar, energiselskap og statlege og regionale aktørar til felles dialog og informasjonsdeling. Dette vil vere av stor betydning for å sikre naudsynt forankring i vedtaksprosessar, og samstundes ivareta trongen for eit felles kunnskapsgrunnlag blant aktørane i avveginga av ulike samfunnsinteresser.

Vedlegg i saken:

01.02.2023	Offentlig høring av NOU 2023 3 Mer av alt - raskere	1875486
20.04.2023	NOU 2023 3	1914019
20.04.2023	Vedlegg 1	1914020
20.04.2023	Vedlegg 2	1914021
20.04.2023	Vedlegg 3	1914022
20.04.2023	Vedlegg 4	1914023
20.04.2023	Vedlegg 5	1914024
20.04.2023	Vedlegg 6	1914025
20.04.2023	Vedlegg 7	1914026